

Het begint te schemeren tussen WTC en Duivendrecht. De sleedoorns langs de spoorbaan zijn over de top van de bloei heen, maar geven nog een feeëriek patroon. Daarachter heerst het beeld van *het totaal transport en de absolute kunst*. Het landschap wordt versierd door linten van vierbaans-, ja soms zesbaanswegen, die kunstig in elkaar gevlochten zijn door viaducten met klaverbladen. En zover het oog reikt staat het verkeer stil. Dan weer zijn rijen rode achterlichtjes naar mij toegekeerd, dan weer zijn het de geelwitte koplampjes die schitterende regelmatige banen formeren. Niets beweegt behalve de lichtjes die beheerst flonkeren. Dit is landschappelijke kunst en het beeld zou van overheidswege ter plaatse vastgelegd moeten worden (ik hoor trouwens de volgende dag over de radio dat een deel van de auto's helaas weer is gaan rijden). De trein waar ik in zit, rijdt op een speciaal verhoogde spoorbaan, waardoor ik een prachtig overzicht heb. Een overzicht dat wegeeft, want de trein rijdt door. Ik bijt op mijn lip om mijn ontroering te verbergen.

Zouden die automobilisten weten wat voor kunstobject zij dan toch maar even met elkaar vormden? Wat erg dat ik naar het Noorden door moet, het Noorden dat deze kunst (nog) moet ontberen. Straks zit ik weer te kankeren voorbij Hoogeveen dat de Boerveense Plassen steeds moeilijker zichtbaar worden door de berkenopslag langs de rails. Bovendien, wat voor kunst is er in dat landschap te ontdekken?

Ja, ik heb een open oog voor kunst, ik hoor tot een uiterst kunstzinnig geslacht en wij hebben de paaseieren dit jaar in mauve en bruidsuikertjesblauw geverfd. Toch, als er één onderwerp is waarvoor ik een open oog heb en tegelijk weinig interesse opbrengt, dan zijn het wel de artistieke kerntaakstukken van de samenleving. Mijn familie, het veehouders- en kunstschildersgeslacht Bottema, deed en doet wel aan kunst. Pake, die veeboer was, kon bijvoorbeeld zeer goed tekenen. Mijn oudoom Tjeerd heeft de Prix de Rome gewonnen en zijn RVS-reclame van het bejaarde stel met paraplu en hondje behoort tot de oudste nog functionerende reclame van ons land. In de familie werd hij echter als een broodschilder beschouwd. Zijn vrouw Cornelia is volkomen onbekend, maar kon naar de mening van sommigen beter schilderen. Tjeerds dochter Johanna heeft generaties schoolkinderen geïnctrineerd met de afbeelding van het 'bûthús' van de boerderij in Siegerswoude, want veel van haar illustraties zijn regelrecht op de familieboerderijen terug te voeren. Ik realiseer me nu dat de kindertjes dat trouwens niet konden weten. Johanna's zus Hil, die conservatrice van het Openluchtmuseum in Arnhem was en boerenhoutsnijwerk ambieerde, kon overigens ook uitstekend tekenen. Ik vraag me trouwens af, wanneer die boeren die sneden.

Mijn vader begon pas na zijn pensionering te aquarelleren, maar won toen de internationale Shell-prijs. Zijn staatsieportret van de Chief van Nzam in Nigeria hadden wij verstoppt, maar het is bij de voetbalwedstrijd Nederland-Nigeria weer te voorschijn gehaald.

De meest artistieke Bottema was zonder meer Tjerk, omdat hij niet alleen series naaktschilderijen produceerde maar ook steevast verhoudingen met zijn modellen had. Mijn grootmoeder, Ôte Bottema, poetste zwarte schoensmeer over de doeken, dan viel het vleselijke minder op. Maar Tjerk produceerde ook felle spotprenten over Nazi-Duitsland en dat werd hem noodlottig. Om de confrontatie met de kunst te completeren, onze dochters hebben een opleiding Academie Minerva.

Wanneer ik beweert dat ik hoegenaamd niet in kunst geïnteresseerd ben, vraagt u zich terecht af waarom ik u daarmee verveel. Ik moet er dus een passende draai aan geven. Ik betreur het dat de mens na de IJstijd sedentair is geworden, dat wil zeggen in een huis is gaan wonen en dat het huis wanden heeft. Het is de schuld van de wanden. In een tent hang je alleen een scheerspiegeltje op. Als wij nog steeds prehistorische jagers waren, zou een klein ivoren of benen pornobeeldje voldoende zijn, meer kon je toch niet meeslepen. Ik vind *de Nachtwacht* best mooi, maar niet voor een tweede keer. De *Maaier* van Van Gogh zou met een EHBO-kist afgebeeld moeten worden, want als je zo een zicht vasthoudt, gebeuren er ongelukken. Ik vind bovendien een museum erg veel weg hebben van een begraafplaats.

Een fundamentele kunstopleiding heb ik gekregen van een Jipsinghuizer artiest. Op een verloren moment bekende ik hem dat een zeker openbaar kunstwerk me zo tegenstond dat ik het met een stomp voorwerp wilde vernietigen. Hij werd daar helemaal enthousiast van en vertelde mij dat het een algemene misvatting is dat kunst eeuwig moet zijn. Hij roemde mijn betrokkenheid bij de kunst en stelde voor dat ik mijn aandacht voor het betreffende voorwerp inderdaad moest demonstreren door het aan flarden te trimmen. Het was voor de creator erg belangrijk om een kunstdialoog op gang te brengen, daar waar het gewone rottingsproces te veel tijd zou opeisen.

Om positief te eindigen, kunst die indruk op mij gemaakt heeft, is het beeld op de destijds nieuw aangelegde glooiing van de Hoornse Dijk, waar deze overgaat in de uitbreiding van het Paterswoldse meer. Een dubbeltoppige strijdijl die daar op één kant ingegraven is. In het najaar met flarden mist over de toen nog onbegroeide heuvels, gloeide er de inscriptie op: *Van hier trokken de Chauchen weg*.

Sytze Bottema